

and recreation, latest government regulations for universities as well as implementation of key elements of competence method being the leading instrument for contemporary transformation processes in education were used for definition and presentation of the system of general and specific (field) lists of competences for the new original educational program for bachelors' level named "Out-of-study (leisure) pedagogics" of the specialization: 011, Education, Pedagogical Sciences, area of knowledges: 01 Education/Pedagogics.

It has been detected, that the specific competences in cooperation with basic types of professional activities of future pedagogical professionals in the area of cultural education contain the scope of original cumulative and functional competences, namely: cultural and informative, psychological and pedagogical, methodical, communicational, artistic, management, research and project-oriented.

The article points out that the integrity of verified cumulative and functional sets of competences establish the complex system of professional competence of pedagogical professional-supervisor of cultural leisure and recreation activities, being the special professional and individual mix that stimulates the efficient pedagogical activities for cultural leisure and recreation, promotes the performance of cultural and informational projects, enables the intensive application of artistic and creative types and methods of education and training for pedagogically supervised leisure activities.

Key words: out-of-study pedagogics, competence approach, professional competence, pedagogical professional as cultural leisure and recreation supervisor.

Подано до редакції 02.04.2018.

УДК 378.011.3.018.4-051:75

© 2017

Даниско О.В.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

У статті здійснено теоретичний аналіз та узагальнено практичний досвід формування професійних компетенцій майбутніх учителів фізичної культури під час упровадження змішаного курсу "Інноваційні технології у фізичній культурі і спорті" за освітньо-професійною програмою підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти предметної спеціалізації 014.11 Середня освіта (фізична культура). Встановлено, що змішане навчання як метод, модель і технологія містить потужний потенціал реалізації компетентнісного підходу у процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Ключові слова: компетентність, компетенція, професійна підготовка, майбутні вчителі фізичної культури, змішане навчання.

Постановка проблеми у загальному вигляді... В умовах глобалізаційних змін та стрімкого розвитку технологій реформування вітчизняної системи вищої освіти є чинником розвитку та зростання соціально-економічного потенціалу українського суспільства. Як вказує вітчизняна дослідниця О. Михайленко, конкуренція на ринку освітніх послуг стає все жорсткішою, відтак привабити і втримати свого студента можуть лише університети, де викладають професіонали з сучасними технологічними і комунікаційними навичками, постійно оновлюваним світоглядом, демократичним стилем комунікацій і лідерства [7]. Саме такий викладач здатен підготувати конкурентоспроможних на ринковій праці фахівців, сформувані у сучасних студентів навички і компетенції нового тисячоліття.

Відтак у контексті глобальних тенденцій саме на освіту покладається роль провідника інноваційних змін в умовах переходу від знаннєвої до компетентнісної освітньої парадигми у контексті євроінтеграційних процесів. Утім, як наголошує член Національної команди експертів з реформування вищої освіти, головний експерт з питань освіти Володимир Бахрушин, поряд із традиційними напрямками розвитку, які визначені Сорбонською та Болонською деклараціями, Лісабонською конвенцією, Стандартами і рекомендаціями із забезпечення якості вищої освіти, варто очікувати нові тенденції та акценти, зумовлені новими викликами і перетвореннями, що відбулися у світі протягом останніх 20 років [1].

Реалізація означених змін потребує пошуку і впровадження інноваційних технологій, форм та засобів організації навчального процесу у процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури. З-поміж провідних новітніх освітніх трендів (гуманітаризація, цифровізація, гейміфікація, відкритість та неперервність тощо) помітно вирізняється інноваційністю змішане навчання. Це педагогічне явище не отримало в науковому просторі однозначного тлумачення, а тому розглядається як концепція (М. Horn, Н. Staker, К. Thorne), як науковий підхід (С. Bonk, М. Driscoll, С. Graham), і як метод (О. Кривонос, J. Smith, P. Valiathan), як форма (О. Кузьменко, К. Лісецький, М. Kintu), як модель (О. Чугай, С. Bonk, С. Graham), а також як технологія (В. Кухаренко, О. Рибалко) організації навчального процесу. Утім, незважаючи на такий широкий спектр тлумачення сутності поняття "змішане навчання", вважаємо що даний освітній феномен небезпідставно набуває широкої популярності в освітянському просторі і, зокрема, у практиці професійної підготовки фахівців провідних вітчизняних закладів вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Теоретико-методологічні засади реалізації компетентнісного підходу у вищій школі обґрунтовано у дослідженнях

зарубіжних (В. Сластьонін, А. Хуторський та ін.) та вітчизняних (І. Зязюн, О. Пометун та ін.) науковців. Теоретичні та організаційно-методичні аспекти підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до професійної діяльності, визначення сутності та специфіки фахових знань, умінь і навичок висвітлено у працях Т. Круцевич, Л. Суцzenко, І. Омеляненка, Б. Шияна та ін. Аналіз напрацювань учених дозволяє стверджувати, що проблема компетентнісного підходу до професійної підготовки вчителя фізичної культури в умовах змішаного навчання ще не отримала належного теоретичного узагальнення та практичної реалізації.

Формулювання цілей статті... Мета дослідження пролягає у здійсненні теоретичного аналізу особливості формування професійних компетенцій майбутніх учителів фізичної культури у процесі впровадження змішаного курсу “Інноваційні технології у фізичній культурі і спорті” за освітньо-професійною програмою підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти предметної спеціалізації 014.11 Середня освіта (фізична культура).

Виклад основного матеріалу дослідження... Для досягнення поставленої мети дослідження, насамперед, звернемося до визначення базових термінів – “компетентність”, “компетенція”, “професійна компетентність”.

Згідно із Законом України “Про вищу освіту” *компетентність* визначається як “динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти” [8].

Отже, компетентність – це інтегративна якість особистості, що відображає рівень сформованості знань, умінь і навичок, життєвого досвіду, цінності переконання і визначає стратегії поведінки людини у життєвих та професійних ситуаціях.

Зарубіжний науковець Ю. Рубін розглядає *компетенцію* як особисту властивість спеціаліста, зданого вирішувати визначений тип професійних завдань [2, с. 331]. Схожу позицію обстоює вітчизняний дослідник М. Головань, на думку котрого *компетенція* є наперед заданою вимогою щодо знань та досвіду діяльності у певній сфері [3, с. 225]. Компетенція також включає знання й розуміння (теоретичне знання академічної області, здатність знати й розуміти), знання як діяти (практичне й оперативне застосування знань до конкретних ситуацій), знання як бути (цінності як невід’ємна частина способу сприйняття й життя з іншими в соціальному контексті); це предметна область, у якій індивід добре обізнаний і в якій він проявляє готовність до виконання діяльності [5, с. 11]. С. Лейко, своєю чергою, наголошує, що *компетенція* – це наперед задана вимога до знань, умінь, навичок, якими повинна володіти особистість, для успішної діяльності в межах професійної сфери, що визначається певною організацією, установою, державою. Власне компетенція окреслює те наперед задане коло питань і в тій сфері діяльності, з якими повинна бути добре обізнана, тобто компетентна, особистість; це якісна характеристика засвоєння конкретної суми знань, умінь і навичок, що проявляється в процесі практичної діяльності [5, с. 133]. Погоджуємося із цією думкою.

За результатами Всесвітнього економічного форуму 2015 року експерти виокремили три групи компетенцій, які можна вважати ключовими параметрами для оцінки успіху особистості у XXI столітті: 1) *базові компетенції* (вміння читати, писати і рахувати, використовувати наукові знання, працювати з цифровими технологіями та інформацією, управляти власними фінансами і жити в цивілізованому суспільстві); 2) *особистісні компетенції* (ініціативність, наполегливість, гнучкість, лідерські якості, толерантність); 3) *професійні компетенції* (критичне мислення, креативність, комунікативність, співробітництво) [10, с. 5].

У результаті багаторічних досліджень в рамках міжнародної програми TUNING було визначено дев’ять предметних (академічних) галузей і перелік спеціальних, фахових компетенцій, які мають бути сформовані у випускників у результаті навчання. Аналіз спеціальних компетенцій фахівців галузей “Освітні науки” та “Педагогічна освіта” дозволило виокремити дві групи компетенцій майбутніх учителів: загальні та спеціальні (фахові). До фахових, зокрема, віднесені такі компетенції: уміння критично систематично аналізувати освітні теорії та проблеми; здатність виявляти потенційні зв’язки між аспектами навчальної теорії та освітньої практики; здатність розуміти та застосовувати освітні теорії та методологію як основу загальної та конкретної педагогічної діяльності; здатність усвідомлювати різні ролі учасників освітнього процесу; розуміння структур та цілей освітніх систем; здатність проведення відповідних освітніх досліджень; здатність розуміти тенденції в освіті та вміння розпізнавати їх потенційні наслідки; знання предмета, який викладатиметься; здатність удосконалювати освітнє середовище; здатність ефективно спілкуватися з групами та окремими особами; можливість використовувати електронне навчання та інтегрувати його в навчальне середовище [9] тощо. Означений неповний перелік компетенцій має рекомендаційний характер для впровадження у практику підготовки освітян у країнах Європейського Союзу.

Наразі в Україні відбувається поступове узгодження національної системи освіти з європейськими стандартами. Насамперед, це відчувається на рівні розроблення галузевих стандартів вищої освіти, що базуються на компетентнісній основі. Утім, процес розробки над державними стандартами окремих спеціальностей затягнувся. Насамперед, це стосується спеціальності 014.11 Середня освіта (фізична культура)

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. У ситуації, що склалася, заклади вищої освіти в умовах автономії розробляють локальні освітньо-професійні програми та визначають нормативний зміст фахової підготовки і перелік компетентностей студентів відповідно до Закону України “Про вищу освіту”.

У Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка курс “Інноваційні технології у фізичній культурі і спорті” є нормативною навчальною дисципліною циклу професійної підготовки студентів денної форми навчання другого магістерського рівня вищої освіти спеціальності 014 предметної спеціалізації 014.11 Середня освіта (фізична культура). З 2016 року при викладанні даного курсу використовується модель змішаного навчання, що передбачає поєднання очної та дистанційної освітньої взаємодії, традиційних та інноваційних методів навчання і здійснюється засобами інформаційно-комунікативних технологій. За основу було обрано гнучку модель, в якій значну частину курсу студенти опрацьовують онлайн (в аудиторії або поза межами університету, наприклад, вдома) і при цьому певною мірою контролюють час, місце, ритм та послідовність виконуваних завдань. Дана модель реалізувалася за підтримки розробленого електронного курсу, розміщеного на університетській платформі, що функціонує на потужній програмній базі Moodle

Ресурс розроблено, по-перше, для підтримки студентів, які з поважних причин (навчально-тренувальні збори, індивідуальний графік навчання тощо) не можуть відвідати те чи інше аудиторне заняття; по-друге, з метою організації самостійної роботи студентів; по-третє, для автоматизованого тематичного, модульного та підсумкового контролю.

Обсяг курсу складає 4 кредити (120 годин). З них 20 годин – лекційні заняття, 20 – семінарські, 80 годин відводиться на самостійну роботу студентів. Відповідно до цього матеріали в електронному курсі було розділено на 10 тем і 10 навчальних тижнів.

Освітньо-професійною програмою, затвердженою Вченою радою університету [6], передбачено формування 12 фахових компетенцій студентів магістратури зі спеціальності 014.11 Середня освіта (фізична культура). Відповідно до змісту навчальної дисципліни з пропонуваного переліку було обрано такі фахові компетентності, що забезпечує курс «Інноваційні технології у фізичній культурі і спорті»:

ФК-3. Здатність до володіння сучасними педагогічними, медико-біологічними, інформаційними технологіями для формування здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (рухових) якостей у представників різних груп населення та самостійної розробки методик і технологій для інтегрального гармонійного розвитку людини.

ФК-8. Здатність здійснювати пошук, аналіз і оцінку інформації, у т.ч. за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, необхідної для постановки і вирішення професійних завдань, професійного та особистісного розвитку.

ФК-11. Уміння застосовувати інноваційні фізкультурно-оздоровчі технології, форми, методи й засоби для формування і збереження здоров'я різних груп населення.

ФК-12. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні.

З метою формування означених компетентностей під час вивчення курсу було визначено компетентнісні показники, мету та завдання кожного заняття, види активності (діяльність) студентів, спрямовані на формування зазначених компетентностей у курсі (Таблиця 1).

Як видно з таблиці 1, організація навчання відбувається в інтегрованій навчальній системі, що може виходити за межі університету завдяки збагаченню технологічними ресурсами. На рівні нашого курсу до таких належать:

1) персоналізований та адаптивний навчальний контент (відео- та електронні текстові лекції; скрінкасти, вебінари, інфографіка, ментальні карти, мікро-уроки, робочі листи та автоматизовані тестові завдання тощо);

2) відкриті навчальні ресурси (електронний репозитарій університетської та інших бібліотек; сайти наукових установ; блоги вчених або вчителів-практиків; відкриті курси платформи Prometheus, зокрема курси з розвитку критичного мислення та інновацій в освіті тощо);

3) засоби комунікації та спільної роботи (робота у спеціальних сервісах для збереження і висвітлення інформації; створення студентами власних інформаційних ресурсів; спільна робота у документах, презентаціях, на віртуальних дошках; взаємооцінювання творчих робіт; спілкування, коментування, обговорення та дискусії на форумах, у чатах тощо);

4) інтерактивні симуляційні вправи та ігри (використання інтерактивних вправ, ігор, тренажерів з метою формуального оцінювання, моделювання майбутньої професійної діяльності, абстрагування освітніх наукових концепцій тощо).

Програма курсу “Інноваційні технології у фізичній культурі і спорті”

Спеціальні (фахові) компетенції	Показник (студент)	Мета	Діяльність студента в курсі
<p>ФК-3. Здатність до володіння сучасними педагогічними, медико-біологічними, інформаційними технологіями для формування здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (рухових) якостей у представників різних груп населення та самостійної розробки методик і технологій для інтегрального гармонійного розвитку людини</p>	<p>Володіє базовою термінологією курсу Класифікує освітні інновації, пояснює закони перебігу інноваційних процесів, встановлює взаємозв'язки між закономірностями та етапами інноваційного процесу, упорядковує типи структур інноваційного процесу</p>	<p>визначити сутність ключових понять; класифікувати освітні інновації; пояснити закони розвитку інноваційних процесів; визначити етапи інноваційного процесу («життєвий цикл інновацій»); та їх характерні ознаки; проілюструвати співвідношення між закономірностями та етапами інноваційного процесу; проілюструвати типи структур інноваційного процесу</p>	<p>Проаналізувати етапи, принципи, закономірності, структуру та динаміку розвитку інноваційних процесів; схематично узагальнити класифікацію освітніх інновацій та представити її у вигляді ментальної карти у спільній презентації; дібрати та описати одну класифікацію, якої не наведено в лекції, визначити та обгрунтувати до якого типу освітніх інновацій хоча б за одним з критеріїв класифікації (за масштабом перетворення (часткові, модульні, системні); за інноваційним потенціалом вона належить).</p>
	<p>Знає специфіку розвитку фізкультурної освіти, доводить необхідність її модернізації</p>	<p>визначити специфіку розвитку фізкультурної освіти, аргументувати необхідність її модернізації в умовах стратегічного реформування вітчизняної системи освіти; на основі аналізу наукової літератури узагальнити основні сучасні тенденції розвитку освіти у вигляді есе “Які інноваційні освітні тренди виокремлюють у 2018 році?.”;</p>	<p>Підготувати анований каталог наукових праць присвячених проблемам інновацій в сучасній вітчизняній освіті;</p>

	<p>Інтерпретує нормативно-правові засади впровадження інноваційних технологій у процесі фізичного виховання різних груп населення</p> <p>Визначає зміст та класифікує інноваційні технології у фізичній культурі; прогнозує основні напрями упровадження інноваційних технологій у практику фізичного виховання дітей та молоді</p> <p>Перераховує та ідентифікує бар'єри інноваційні педагогічної діяльності</p> <p>Уміє розробити індивідуальну програму інноваційного розвитку</p> <p>Пояснює сутність та характеристики психолого-педагогічних, медико-біологічних,</p>	<p>узагальнити нормативно-правові засади, що регламентують використання інноваційних технологій в освітньому процесі; спрогнозувати основні напрями інноваційних процесів у системі фізичного виховання у контексті модернізації фізичної культури і спорту;</p> <p>підготувати доповідь щодо перспективних напрямів розвитку інноваційних процесів в системі фізичного виховання</p> <p>визначити найбільш значущі бар'єри, що перешкоджають педагогам здійснювати інноваційну діяльність, скласти програму власного професійного розвитку, визначити шляхи і засоби її реалізації, методи і прийоми роботи над собою з розвитку інноваційного потенціалу</p> <p>визначити групи інновацій у галузі фізичної культури; схарактеризувати сучасні</p>	<p>Здійснити контент-аналіз нормативних документів; спрогнозувати основні напрями інноваційних процесів у системі фізичного виховання; підготувати доповідь.</p> <p>Знайти відомості та проаналізувати одну із зазначених у лекції (на вибір) інноваційну технологію у фізичному вихованні. Навести приклади і визначити перспективи її використання у початкових закладах України та світу.</p> <p>Схарактеризувати показники та рівні готовності педагога до інноваційної діяльності; пройти тест «Бар'єри педагогічної діяльності», визначити найбільш значущі бар'єри, які перешкоджають педагогам здійснювати інноваційну діяльність.</p> <p>Здійснити порівняльну характеристику традиційних та інноваційних підходів у галузі</p>
--	---	--	--

	<p>інформаційних технологій у галузі фізичного виховання та диференціює їх.</p> <p>Уміє протиставляти традиційні та інноваційні підходи у професійній діяльності</p> <p>Передбачає основні шляхи впровадження інноваційних технологій у практику фізичного виховання різних груп населення.</p>	<p>концепції фізкультурної освіти дітей та молоді; диференціювати освітні та виховні інноваційні педагогічні технології; класифікувати освітні технології у фізичній культурі і спорті</p> <p>порівняти традиційні та інноваційні підходи щодо організації фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми та молоддю;</p> <p>визначити основні шляхи розвитку інноваційних процесів у системі фізичного виховання</p>	<p>фізичної культури, передбачити основні шляхи впровадження інноваційних технологій у практику фізичного виховання різних груп населення, відстояти власну думку в дискусії;</p> <p>Розкрити зміст основних понять теми, законспектувати їх до словника, здійснити порівняльну характеристику груп інновацій у галузі фізичної культури;</p> <p>перевести параграф лекції (<i>на вибір</i>) у мову таблиць або графічних знаків (схем)</p>
<p>ФК-8. Здатність здійснювати пошук, аналіз і оцінку інформації, у т.ч. за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, необхідної для постановки і вирішення професійних завдань, професійного та особистісного розвитку.</p>	<p>поясне роль ІТ у створенні нових засобів навчання, пошуку інформації та збереженні знань</p> <p>Визначає основні напрями використання ІКТ у фізичній культурі і спорті</p> <p>Аналізує ІТ-компетенції, необхідні сучасному вчителю фізичної культури, аргументує необхідність їх формування</p> <p>Наводить приклади практичної реалізації ІТ технологій в навчальному процесі з фізичної культури</p>	<p>визначити основні напрями використання ІКТ у фізичній культурі і спорті (навчальний процес, спортивне тренування, спортивні змагання, оздоровча фізична культура, спортивний менеджмент);</p> <p>виокремити основні ІТ-компетенції, необхідні вчителю нового тисячоліття, навести приклади практичної реалізації ІТ технологій в навчальному процесі з фізичної культури</p>	<p>Опрацювати рекомендації ЮНЕСКО “Структура ІКТ-компетентності учителів” (с. 10; 14), виокремити основні компетенції, необхідні вчителю нового тисячоліття, навести приклади практичної реалізації рекомендацій ЮНЕСКО щодо формування ІТ-компетентності вчителів фізичної культури</p> <p>Розробити електронний навчальний ресурс (створити інтерактивну вправу) на сайті Learningapps за темою одного з модулів (на вибір) шкільної програми курсу “Фізична культура” для учнів початкової або основної школи</p>

<p>ФК-11. Уміння застосовувати інноваційні фізкультурно-оздоровчі технології, форми, методи й засоби для формування і збереження здоров'я різних груп населення.</p>	<p>Визначає зміст та класифікує фізкультурно-оздоровчі технології для дітей та підлітків</p> <p>Оцінює інноваційний характер пропонувані авторських фізкультурно-оздоровчих та фізкультурно-спортивних програм</p>	<p>схарактеризувати авторські програми фізкультурно-оздоровчого-спрямування; розробити фрагмент заняття для дошкільників з використанням інноваційних технологій профілактично-лікувального спрямування. підготувати презентацію</p>	<p>Класифікувати оздоровчі технології (здоров'язберігальні, навчання здоров'ю, виховання культури здоров'я), визначити їх характерні ознаки, Опрацювати авторські програми фізкультурно-оздоровчого та спортивного спрямування, зробити висновок про рівень інноваційності програми у вигляді аналітичної записки</p>
<p>ФК-12. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні.</p>	<p>За зразком створює модель авторської технології (<i>на вибір</i>) та аргументовано доводить її інноваційний характер</p> <p>Наводить приклади ефективного використання сучасних інноваційних підходів та методів фізичного виховання в урочній та позаурочній діяльності школярів</p> <p>Добирає інноваційні форми, методи, засоби і фізичного виховання, адекватні змісту професійної діяльності</p>	<p>розкрити особливості застосування інтерактивних методів, форм, видів навчання учнівської молоді на уроках фізичної культури; схарактеризувати новітні підходи щодо організації інноваційних технологій у позашкільних фізкультурно-оздоровчих та спортивних навчальних закладах</p>	<p>Створити модель (стартап) власної освітньої технології (на вибір) та зробити висновок про перспективи її застосування, результати представити у вигляді презентації</p> <p>Розробити навчальний кейс до уроку фізичної культури (тема, клас, модуль – за вибором)</p>

Використання інтерактивних методів і засобів навчання у процесі індивідуальної та групової самостійної роботи в електронному курсі дозволяють студентами: аналізувати, систематизувати, узагальнювати навчальний матеріал, поглиблювати його вивчення у найбільш цікавих аспектах, навчитись формувати і відстоювати особисту думку, збагачувати власний пізнавальний і соціальний досвід, моделювати різні професійні ситуації; розвивати навички проектної діяльності, самостійної роботи, що повною мірою відповідає європейським освітнім стандартам.

Студент у такому ресурсозбагаченому освітньому середовищі включений у безліч контактів: навчальна колаборація відбувається на рівні студент – структурований навчальний матеріал, студент-студент, студент – віртуальне середовище, студент-викладач тощо.

Викладач за таких умов набуває нової ролі фаліситатора, наставника, який по-перше, створює цілі навчання, розробляє навчальний контент відповідно до визначених цілей, реалізує освітні стратегії з урахуванням індивідуальних потреб і здібностей кожного студента, об'єктивно оцінює та відслідковує прогрес студента просування індивідуальною освітньою траєкторією і за потреби надає консультування.

Висновки... Таким чином, у сфері професійних стандартів компетенції є базовим складником, що визначає необхідний комплекс знань, умінь і навичок, які мають бути сформовані у студентів у результаті навчання. За умов скорочення кількості аудиторних годин та збільшення частки самостійної роботи студентів змішане навчання як метод, модель і технологія містить потужний потенціал реалізації компетентнісного підходу у процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Персоналізація та диференціація освітнього процесу дозволяє адаптувати навчальний матеріал до індивідуальних потреб студентів, надати їм можливість навчатися у зручний час, у зручному темпі та за потреби використовувати освітні ресурси віддалено. Інтегрований електронний курс, розроблений з метою ресурсної підтримки навчального процесу, дозволяє проводити навчання як в аудиторії, так і поза нею, а використання інформаційно-комунікативних технологій дає змогу поглибити розуміння студентами навчального матеріалу і розвивати такі професійно значущі уміння й навички: розв'язувати навчальні проблеми, критично мислити, продукувати нестандартні рішення, спілкуватися та налагоджувати співпрацю у груповій взаємодії, моделювати різні професійні ситуації та виробляти стратегії професійної поведінки. Своєю чергою, автоматизований контроль навчальних результатів дозволяє викладачеві неупереджено оцінювати результати навчання, вчасно відслідковувати прогрес кожного студента, оперативно усувати прогалини в опрацюванні того чи іншого навчального матеріалу.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в обґрунтуванні моделі змішаного навчання майбутніх учителів фізичної культури заочної форми навчання.

Використана література:

1. Бахрушин В. Куди рухатиметься вітчизняна освіта / В.Бахрушин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/vladimir.bakhrushin/posts/1747483245290577>. – Назва з титул. екрана.
2. Глобализация образования : Компетенции и системы кредитов / авт. кол. : А.А. Егоров и др / под общ. ред. Ю.Б. Рубина. – Москва : Маркет ДС Корпорейшн, 2005. – 490 с.
3. Головань М.С. Компетенція та компетентність: порівняльний аналіз понять / М.С. Головань // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2011. – №8. – С. 224-233.
4. Лейко С.В. Поняття «компетенція» та «компетентність»: теоретичний аналіз / С.В. Лейко // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2013. – Вип. 4. – С. 128-135.
5. Методичні рекомендації з розроблення складових галузевих стандартів вищої освіти (компетентнісний підхід) / укл.: В.Л. Гуло, К.М. Левківський, Л.О. Котоловець, Н.І. Тимошенко, В.П. Погребняк, А.В. Гончарова, М.О. Присенко, М.В. Симонова, Н.В. Крошко – Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – Київ, 2013. – 92 с.
6. Освітньо-професійна програма спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціалізації 014.11 Середня освіта (Фізична культура) для здобувачів другого освітнього рівня («Магістр») / О.А. Свєртнев, П.В. Хоменко, С.В. Кіприч. – Полтава, ПНПУ, 2017. – 44 с.
7. Перший в Україні колаборативний конструктивістський онлайн-курс “Культурні виміри та професійні стратегії” – результат українсько-канадської співпраці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.edu-trends.info/online-course-kneu-uoi/>
8. Про вищу освіту: Закон України: від 01.01.2018 № 1556-18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page4>. – Назва з титул. екрана.
9. [Education – Specific Competences](http://www.unideusto.org/tuningeu/competences/specific.html) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/competences/specific.html>. – Назва з титул. екрана.
10. New Vision for Education Unlocking the Potential of Technology [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEFUSA_NewVisionforEducation_Report2015.pdf. – Назва з титул. екрана.

Даниско О.В.

ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ В УСЛОВИЯХ СМЕШАННОГО ОБУЧЕНИЯ

В статье представлен теоретический анализ и обобщён практический опыт формирования профессиональных компетенций будущих учителей физической культуры в процессе внедрения смешанного курса “Инновационные технологии в физической культуре и спорте” образовательно-профессиональной программы подготовки специалистов второго (магистерского) уровня высшего образования предметной специализации 014.11 Среднее образование (физическая культура).

Установлено, что смешанное обучение как метод, модель и технология имеет мощный потенциал реализации компетентностного подхода в процессе профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры.

Ключевые слова: компетентность, компетенция, профессиональная подготовка, будущие учителя физической культуры, смешанное обучение.

Danyso O.V.

PROFESSIONAL COMPETENCES' FORMING OF THE FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE UNDER BLENDED LEARNING

The article focuses on the all-embracing theoretical analysis and practical experience summing up of professional competences of the future physical culture teachers during the "Innovation technologies in physical culture and sport" mixed course application according to the specialists' educational-professional training program of the second (master's) higher education level with the 014.11 Secondary education (physical culture) subject specialization. The chosen basis turned to be a flexible model, in which the significant part of the course is being studied by students online (in classrooms or outside the university, at home, in particular). During the training they likewise control time, place, subjects, and the succession of tasks to accomplish. It is a fact the training is held within integrated teaching system with the help of computer-based course on the Moodle-platform. This integrated course, however, was founded to maintain computer-based support of the training process, therefore it allows providing the latter in classrooms as well as outside. It was successfully ascertained the usage of information-communication technologies deepened students' educational material comprehension and opened the further perspective of developing such professionally important skills and abilities to solve educational problems, to make critical analysis, to produce substandard decisions, to communicate and establish team-interacted collaboration, to model different professional situations, and to elaborate the professional behavior strategies. The automatized control in turn guarantees teacher's unprejudiced training evaluation, keeping up with each student's progress in time and efficiently removing certain gaps in educational material studying.

In conclusion, the blended learning tend to be a method, model, and technology. It contains a mighty potential of competence approach application during the professional training of the future physical culture teachers under conditions of classroom hours' quantity reducing simultaneously to students' individual-work hours' quantity increasing.

Key words: competence, professional training, future physical culture teachers, blended learning.

Подано до редакції 03.04.2018.

УДК 378.14:371.133

© 2017

Лазарєв М.О., Лазарєва О.М.

ОСОБЛИВОСТІ І КОМПОНЕНТИ ЕВРИСТИЧНОЇ ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТЬОГО ПЕДАГОГА

Провідна мета університетської підготовки майбутнього педагога авторами розглядається як створення необхідних соціально-педагогічних умов для його успішної професійної самореалізації. Запропоновано нову класифікацію видів евристичної діяльності у відповідності з різними рівнями прояву творчого потенціалу освітніх суб'єктів. Означені види формують і відповідні професійно-творчі якості майбутнього фахівця в середовищі суттєво модернізованих основних компонентів евристичної освіти. Серед них виокремлено лекції прямої дії, захист на практичних заняттях створених освітніх продуктів, організацію педагогічної практики як проектно-дослідницьких студій учителів-майстрів і майбутніх педагогів з виходом спільної професійно-творчої продукції на конкурси, олімпіади, виставки і конференції.

Ключові слова: майбутній педагог, професійна самореалізація, евристична освіта, освітні продукти, професійно-творчі якості, лекції прямої дії.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Головною метою державної політики в освіті України офіційно проголошено створення необхідних умов для розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина упродовж його життя [1; 5]. Досягнення такої амбітної мети передбачає поступовий, але динамічний перехід на виключно інноваційні системи і технології навчання й виховання. Однак такий прогресивний і масштабний проект, закріплений в усіх державних і відомчих документах останніх десятиліть, виконується незадовільно, натикаючись на постійний спротив на всіх напрямках його реалізації – управлінському, науково-методичному кадровому, фінансовому, технологічному. Насамперед звертаємо увагу на головну й потужну, на нашу думку, перешкоду інноваційним освітнім діям, якою на сьогодні залишається традиційна освітня система і середньої, і вищої школи – змістовно неприпустимо перевантажена, монологічна, репродуктивна й нетворча у своїй основі. Система освіти й сьогодні продовжує перебувати в полоні догматичної і нереальної освітньої мети і підпорядкованих їй завдань досягнення недосяжного – «всебічного розвитку людини», внаслідок чого відзначається неприпустимо застарілими, але напрочуд живучими антигуманними й формальними стандартами. Тому й стає актуальною проблема активного й безповоротного ствердження освіти справді інноваційної гуманістичної, демократичної, творчої у будь-якій освітній установі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Предметно й гостро критикуючи протягом останніх десятиліть недоліки малоефективної традиційної освітньої системи, окремі науковці створюють нові освітні теорії і технології, перевіряють і застосовують їх у практичній діяльності вищої і середньої школи. Експериментальні розвідки і накопичений досвід переконують, що тільки дієва, творча, особистісно центрована інноваційна освіта спроможна здійснити мету прогресивного людства – досягнення самореалізації